

ПРОГРАМ РАДА ЗАВОДА ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА ЗА 2024. ГОДИНУ

Чињенично стање

Завод за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту Завод) као државна институција са седиштем у Сенти, основана од стране Националног савета Мађарске националне мањине (2005) и АП Војводине (2008), излази у сусрет новим потребама војвођанских Мађара. Залаже се за употпуњавање интелектуалног живота и представља нову вредност у развоју и аутономији културне духовности, регионалног јавног културног саветовалишта и система услуга.

У Заводу је сконцентрисан обим делатности неколико врста институција: образовање, обука, организација догађаја, изградња заједнице, очување народног стваралаштва и традиције, издавање књига, осим тога, дигитализација, заштита наслеђа и израда дигиталних база података који је приоритет последњих година. Завод настоји да попуни празнину која настаје у оним насељима и срединама у којима из неког разлога нема културне установе или удружења, преузима пружање стручне помоћи и менторство у раду који се тамо одвија.

Програмом рада Завода за културу војвођанских Мађара за 2024. годину, као и претходних година, према статуту Завода, фокус је на четири приоритетне области развоја:

- (1) јачање улоге војвођанске мађарске културе у стварању заједнице и изградњи заједнице;
- (2) брига и дигитално очување материјалног и интелектуалног културног наслеђа мађарске националне заједнице у Војводини;
- (3) помагање савремених институционалних услова мађарског културног стваралаштва у Војводини, односно савремене културе;
- (4) обезбеђивање једнаких могућности – са посебним освртом на расуте војвођанске Мађаре – у приступу културним добрима и услугама, односно системом алата отворене културе.

Општи задатак Завода за културу војвођанских Мађара у 2024. години је документовање, истраживање и представљање културе мађарске националне заједнице у Војводини; стварање и рад специјализованих библиотека и интернет база података; пружање стручног оспособљавања и преноса знања; пружање информација, саветовање; представљање културних вредности, њиховог друштвеног утицаја и испитивање промена у институцијама културе; анализирање активности културних заједница, спровођење истраживања за њихов развој – проналажење метода да се све то може функционисати и у онлајн простору; и друге научне и културне услуге у следећим областима делатности и структуре:

Делатност и структура

Табела

Поред руководиоца установе, Завод има десет радних места обухваћених систематизацијом радних места:

- шеф одељења за обављање правних, кадровских и административних послова,
- финансијски службеник,
- референт за опште послове,
- два референта јавне културе,
- библиотекар,
- три техничара документариста, за дигитализацију
- архивар народне музике.

У зависности од финансијских средстава, наш рад би могли унапредити и следећи спољни сарадници на одређено време у 2024. години: један истраживач; два сарадника за дигитализацију; два оператера Дигиталне архиве војвођанских Мађара (VAMADIA); координатор задужен за Комисију ризнице културних вредности војвођанских Мађара (КРКВВМ), један сарадник задужен за инфраструктуру; један администратор система; један сарадник за подучавање народне музике; једна особа задужена за чишћење.

Због садржаја и обима задатака Завода, разумно би било да се запосли најмање четири или пет од наведених колега на стално: један библиотекар, два техничара за дигитализацију и један или два оператера VAMADIA.

Такође би било оправдано успоставити сталну радионицу Дигиталне архиве војвођанских Мађара по узору на радионицу дигитализације, у којој бисмо именовали менаџере подручја и којима би припадали дати радници у мрежном систему. Регионални менаџери и оператери би долазили из редова колега Завода, а сакупљачи података Дигиталне архиве војвођанских Мађара би такође могли бити спољни сарадници и то по следећим областима: библиотека периодике и публикација (2 особе), галерија војвођанских портрета и база белетристике (1 особа); фототека (1 особа); етнографска и фолклористичка кулиса (1 особа); јавна сала културе (1 особа); ликовни подаци и библиотека слика (1 особа); база података позоришта (1 особа).

Презентација организационе структуре обухвата и представљање комисија и специјалистичких комисија и радних група:

- Управни одбор (9),
- Надзорни одбор (3).

У оквиру Завода послује:

1. Комисије ризнице културних вредности војвођанских Мађара
2. Дигитална архива војвођанских Мађара, радна група (са спољним колегом),
3. Радна група за народно музичко образовање,
4. Библиотекарска група "Карос"

Партнерске организације Завода за културу војвођанских Мађара

Поред Завода за културу Војводине, свој рад и сарадњу Завод обликује и са четири покрајинске установе основане за обављање сличних послова: хрватским, румунским, русинским и словачким.

Од свог оснивања, Завод одржава одличну стручну сарадњу са Мађарском културном заједницом Војводине, са седиштем у Суботици. Организују неколико великих догађаја, реализују заједничке програме у реализацији јавних културних догађаја, нуде обуку лидерима различитих креативних и самоактивних заједница, заједно стратешки размишљају и планирају.

Значајна партнерска организација Завода је и је организација Завичајни дом (Hagyományok Háza), мрежа Завичајног дома (Hagyományok Háza-hálózat) Војводине преко које програм неге народног стваралаштва и традиције (ментор) стиже до мађарске заједнице у Војводини.

Припремом, организацијом и реализацијом програма народне традиције и народног стваралаштва углавном се баве војвођански стручњаци, народни уметници и народни музичари, који своје програме развијају у складу са културним потребама војвођанске заједнице.

На стручном плану, Завод тешње сарађује са војвођанским културним (библиотека, музеј, архив, народна уметност) установама и удружењима грађана.

1. Инфраструктура

Локална самоуправа општине Сента је Историјском архиву Сента и Заводу за културу војвођанских Мађара предала право коришћења комплекса бр. 1 бивше сенћанске касарне, где на приближно 600 м² површине где је уређено и опремљено складишта јавне збирке (архива и библиотека), а потребно је уредити и један истраживачки објекат. У приземљу зграде смо уредили магацински простор. Потребно је опремање складишних канцеларија и просторија за истраживаче намештајем и техником, као и даље уређење простора за складиштење, задаци су за предстојеће године. Потребно је покренути услуге грејања, снабдевања струјом и водом. Неопходно је одржавати температуру у складиштима између 10 и 12 степени у зимском периоду како се материјали који се тамо већ чувају не би оштетили, а осим медија на папиру, могу се складиштити и други медији (попут екстерних складишних јединица, уметничких предмета, фото негатива, фото материјала, фото стакла, итд.) У буџету завода за сада није обезбеђена могућност да се покрију годишњи **режијски трошкови касарне.**

Наш Завод архивира значајан део дигиталног блага војвођанских Мађара, зато је важно на годишњем нивоу развијати рачунарски парк, дограђивати софтвере, а наглашена је потреба да се обезбеди и редовно одржава сервер великог капацитета за складиштење

података, на име без поменутог не можемо безбедно чувати огромну количину дигиталних података. Потребне су још и јединице за складиштење података: набавити Transcend TS4TSJ335T3 External HDD 4 TB 3.5" (2 ком), Transcend 2.5" 2TB StoreJet 25M3, External HDD, 5400rpm, Anti-shock. За дигитално очување података одговарајућег квалитета је потребно ићи у корак са техничких развојем: набавити један скенер негатива великог капацитета (Epson Expression 12000XL Pro), 4 столна рачунара, 4 лаптопа и софтвера за обављање послова дигитализације, а у дугорочном плану је и набавка једног тродимензионалног ласерског скенера – помоћу којег се може забележити тренутно стање споменика културе, скулптура, као и важних предмета из наслеђених збирки. Желели бисмо да све ово набавимо од тендерских извора.

Као основни уређај потребан нам је 1 комад спољашње, тзв „екстерне“ звучне картице за потребе дигитализације и снимања аудио материјала типа: Roland UA-1610 уређај. (120.000 динара). Да би се програми и радови који се организују на терену што боље реализовали и озвучили, била би неопходна и набавка JBL или „Yamaha Stage Pass“ активног звучника и bluetooth звучника заједно са неким носачима података (дин. 130.000,00).

Нашем Заводу је такође потребан још један штампач у боји високих перформанси јер је постојећи штампач у боји застарео и покварен.

Такође би било неопходно, као основни услов рада, осавременити ИТ уређаје у свакодневној употреби, бежичне bluetooth слушалице и одговарајуће адаптере за запослене, као и бежичне мишеве и таблете са тастатуром који се могу повезати на њих за колеге које иду на терен.

Такође је време реновирати собе за госте: набавити нове душеке, постељину (јастуци и јоргани), периве простирке испред кревета и нове завесе. Неопходна би била и куповина 20 идентичних столица. Предворје нашег Завода може да прими 40 људи а тренутно имамо само 20 столица.

- Како би се уштедели трошкови грејања и оно било ефикасније, требало би поставити вентиле на радијаторе, потребна је и обнова кровне конструкције због расквашености као и кречење ради чистоће.

2. Стварање и развој заједнице

2.1. Развој насеља уз активно учешће локалног становништва

Завод координира и помаже рад Комисије ризнице културних вредности војвођанских Мађара (КРКВВМ). Наш задатак је да одржавамо контакт са члановима одбора за базу података вредности насеља; провера и допуна пристиглих номинација; даља теренска истраживања везана за елементе за базе података локалне ризнице. Досадашње

номинације показују да локални сакупљачи вредности добро разумеју вредности својих насеља, али често нису у стању да опишу дати елемент довољно дубоко, према критеријумима који одговарају складишту вредности. Често обележавају елементе за које није доступна (специјалистичка) литература, па имају још тежи задатак. У таквим случајевима вреди се додатно распитати о теми, поставити додатна питања и аспекте за опис теме, или чак спровести мало теренско истраживање у вези са њом.

Ознаке: Наш задатак је припрема елемената из Иностране ризнице културних вредности, **за више нивое предлагања**, одабраних из базе података вредности од стране комисије. КРКВВМ је изгласао проширење Ризнице културних вредности војвођанских Мађара новим елементима.

Задатак за 2024. годину је да се припреми и прошири комплетна документација примљених поднесака, да се припреми номинација изабраних елемената из Ризнице архиве Мађара ван Мађарске (Külhoni nemzetrésztérképértéktára) и Архива војвођанске мађарске ризнице (Vajdasági Magyar Értéktár) на више нивое.

Обезбеђивање могућности за упознавање и упознавање општинских ризница.

У овом контексту:

- Дани војвођанске културне баштине

Програм Дана војвођанске културне баштине има за циљ да промовише колекцију вредности са научном, информативном и практичном намером. Кроз лично присуство и изградњу односа, локално становништво, потенцијални предлагачи и чувари вредности изблиза упознају рад Ризнице вредности. У међувремену, због сталног присуства штампе, покрет прикупљања вредности биће све више препознат, а челници насеља осетиће потребу да се придруже програму.

- Започињање серије онлајн (подкаст, видео уживо) дискусија о добрим праксама ризнице са лидерима ризница насеља Карпатског басена, разговор може да представи једну добру праксу по принципу једна ризница, једна прилика.
- Наслеђе и заједница.

Израда рубрике о наслеђу и заједници на сајту (ertektar.rs). У овом делу извештавамо о добрим праксама војвођанских локалних ризница у вези са догађајима. Креираће се на сајту Ризнице војвођанских Мађара (ertektar.rs), а промовисаће се на друштвеним мрежама ризнице.

Ризничарски ментор програм.

- Пружање помоћи у функционисању војвођанских локалних ризница путем регионалних ментора. Ментори изаберу по жељи неколико места и тамо помажу комисијама локалних ризница у изради предлога, у сакупљању

потребних података и документације, израда конкурсне документације за Конкурс Хунгарикум, у планирању и извођењу ризничарским манифестацијама.

- У оквиру конкурса Хунгарикум 2023., почетак припрема за нову радну свеску децу и родитеље, за издавање 2024. године.
- Успостављање нових и ближих односа са мађарским институцијама и представницима ризничарског покрета преко границе.

Размена искустава, заједнички догађаји, публикације, споразуми о сарадњи на институционалном нивоу у области реализације конкретног циља, а кроз све то и уочљивост Војвођанске мађарске ризнице у Карпатском басену у циљу повећања мађарско-мађарско културне и туристичке атракције за наш регион.

Евоциране вредности – наше изграђено наслеђе очима младих – фото конкурс за младих

Програм који ће се реализовати у оквиру такмичења Хунгарикум 2023/2024 жели да подстакне младе људе да открију, овековече и презентују другима вредности своје домовине, укључујући и елементе који дефинишу изграђено наслеђе. Фото конкурс се расписује у 2 категорије, за ученике од 5-8. разреда и за ученике средње школе. Радови ће бити представљени у форми изложбе, а убудуће могу послужити као илустрације за разне публикације, материјале који промовишу драгоцености војвођанских Мађара и драгоцености насеља.

Организација кампа националне свести и екскурзије чувара блага у Војводини

Овај програм се односи на омладину основних и средњих школа, јачајући осећај локалног идентитета. Циљ је да млади упознају културно, интелектуално и изграђено наслеђе и вредност свог ужег краја.

Наши свакодневни хероји - хајде да стварамо историју!

Основни циљ програма у Војводини је да подстакне локално деловање, да мапира ближу и даљу прошлост сваке заједнице, да идентификује и представи људе који су некада живели и још увек живе и њихове поступке, који се могу представити као пример за своје заједнице.

Други циљ је укључивање ученика и наставника и локалних историчара који им помажу у покрету за прикупљање вредности, чиме би се обогатила база података о војвођанским мађарским вредностима. Према темама истраживања, ученици и њихови ментори истражују животне путеве: људи – сеоске прваци, учитељи, свештеници, индустријалци,

пољопривредници, културни радници, људи који се баве очувањем традиције, који су и сами видели стварање нечега новог што мештани и данас вреднују, мисле да је то добро.

Интелектуално културно наслеђе

Усклађивање номинације елемената мађарског интелектуалног културног наслеђа Војводине на листу српског интелектуалног културног наслеђа. Предлози који се тренутно развијају: Духовна културно-пејзажна целина Купусине, пракса прављења теста у облику пижа у реформаторским заједницама, бал за жетву у Дорослову и музика на цитрама у Војводини.

Постављање садржаја и развој сајта ertektar.rs наставиће се и у 2024. години.

2.2. Програми образовања одраслих

Обука лидера групе

Обука руководиоца појединих група у оквиру војвођанских културних друштава у разним темама по потреби. На обуци одржаној 2018, као могуће теме су се појавиле писање апликација, прикупљање средстава, људски ресурси и ПР. Заједно са Културним савезом Војвођанских Мађара и Националним заводом за културу желимо да покренемо циљане, вишенаменске обуке и радионице на следеће теме.

- **Креирање финансијских средстава:** писање тендера и рачуноводство (конкурсни материјали, површине, конкурсни периоди, ВГА, МНТ, покрајина, културна НКА, Чори (Сзооѓі), министарство, итд.)
- **Креирање људских ресурса:** истраживање локалних ресурса (ко и којим метод може неко бити укључен у насељу, обука нових регрута, мотивација)
- **Развој заједнице, учешће заједнице**
- **Методологија и пракса тимских и развојних игара**
- **Волонтирање** (Шта данас значи волонтирање? Како можемо регрутовати волонтере? Шта нам волонтирање може дати?)
- **Организациони развој** (односи између менаџера и подређених, методе планирања, стил управљања, управљање конфликтима, креирање стратегије, планирање визије, постављање циљева итд.)
- **Организациона екстерна комуникација** (контакт са штампом, протоколарне активности) и интерна комуникација – методе интерне организационе мотивације
- **Организација догађаја** (врсте догађаја, планирање, имплементација, замке, затварање)
- **Управљање пројектом** – планирање пројекта (дефинисање циља, рашчлањивање задатака, дефинисање активности, планирање трошкова, анализа ризика, припрема распореда итд.); концепт, карактеристике, врсте, фазе пројекта; управљање пројектним тимом, координација пројектних активности; екстерна и интерна

пројектна комуникација (комуникација између учесника у пројекту, комуникација са екстерним стејхолдерима, платформама, публикацијама, медијима, интернетом итд.); затварање пројекта (затварање, евалуација, коначни резултат)

- Добре праксе у војвођанском мађарском народном образовању
- Покрајински буџет: 100.000 динара (3.04)

Методика примењених игара

Завод за културу војвођанских Мађара акредитовао је 2022. године курс за наставнике *Методику примењених игара*, која се састоји од 5 модула (5x2 дана обуке и 2 додатна часа домаћег задатка по модулу) Обуку води Шандор Комароми, наставник драме и специјалиста за ментално здравље, заједно са другим сарадницима. Изградња генерацијског моста без конфликта захтева висок степен флексибилности и промену става, без чега су они који се баве професијом наставника у опасности да рано напусте свој позив или прерано изгоре (синдром сагоревања).

У 2024. години препоручујемо обуку наставницима, професионалцима који раде са децом, социјалним радницима и родитељима који желе да науче игре и образовне/развојне технике.

Покрајински буџет: 80.000 динара (3.03), 60.000 (3.05)

Понеси са собом I., II., III. Обука акредитованих наставника.

Осмишљена су и успешно акредитована три 18-часовна курса за обуку наставника на основу Понеси са собом обуке Завичајног дома (Нагуомányok háza) у Будимпешти, која пружа помоћ и знање васпитачима у вртићима (и учитељима у нижим разредима) у примени следеће три области народне уметности: народна музика и народни инструменти, народне игре и покрети народних игара, стварање предмета и народни занати. За сва три модула потребно је 16 сати личног присуства и 2 сата домаћег задатка, у вредности од 18 бодова). Основни циљ свих обука је да наставници добију практична знања за уградњу народних игара, народне музике и заната у пројекат, или могу да га извуку из своје базе знања у било ком тренутку и да га користе тако да своје свакодневне активности учине шаренијим.

2.3 Подстицање традиционалних и нових облика учешћа заједнице, повећање људског и друштвеног капитала

Менторски програм глуме

У менторском програму аматерске позоришне дружине, наш задатак у области аматерског позоришног покрета остаје и 2024. године да пружимо стручну помоћ при постављању представе. Током године користимо све видове комуникације: од консултација путем телефона или е-поште, преко посета на лицу места, до позивања спољних стручњака у

помоћ. Аматерска група може затражити стручну помоћ до 3 пута, што организујемо заједно са Културним друштвом војвођанских Мађара.

Покрајински буџет: 20.000 динара (3,01); 30.000 динара (3,05); 50.000 динара (3.10)

Програм „Mutogató” és „Dobbantó”

Наставници могу да виде огледне часове драмске педагогије на свом часу, које драмски студија увек реализује са одређеном групом/одељењем датог вртића или школе. Нудимо проучавање мађарског књижевног штива у нетрадиционалном формату, али сесија може помоћи и осмацама у области избора каријере кроз методе драмске педагогије.

Циљ почетног програма је да ученици који завршавају основну и средњу школу размисле о својим личним циљевима, које унутрашње ресурсе могу да мобилишу да би их постигли и где би требало да траже препреке пре него што доживе неку од препрека. највеће промене у њиховим животима. Све се то постиже обрадом и промишљањем народне приповетке и драмско-педагошким методама. Оба програма води Моника Мачаи, наставница драме.

Покрајински буџет: 80.000 динара (3.03)

Сустрет Глумаца Аматера Војвођанских Мађара(VMASZT)

XXVIII. Сустрет Глумаца Аматера Војвођанских Мађара организоваће се у Кикинди а домаћин скупа је Културно друштво “Egység” а суорганизатори су Савез за културу војвођанских Мађара и наш Завод. Сустрету може да присуствује свака уметничка позоришна група из Војводине која је припремила целовечерњу представу. Представе оцењује стручни жири. На смотри која ће се одржати у априлу 2024. године наш Завод ће координирати стручне програме, учествује у модерирању жирија за представе као и у уређивању и припреми листа „Súgó” која се појављује свакодневно.

Покрајински буџет: 15.000 динара (трошкови горива)

Дечја позоришна радионица

Годишњи сустрет дечјих глумаца војвођанских Мађара организоваће у мају 2024. године Драмско педагошко друштво војвођанских Мађара заједно са Заводом за културу војвођанских Мађара, Културним друштвом војвођанских Мађара и Мађарским драмским педагошким друштвом из Будимпеште. Најбоља представа ће представљати наш регион у јуну на гала-представи Сустрета националног дечјег позоришта Шандор Вереш у Будимпешти.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.10)

Приказивање школског позоришта и програма позоришног образовања у Војводини

У 2024. години, у сарадњи са неколико независних компанија у Војводини и Мађарској, такође ћемо настојати да тинејџерима пружимо позоришно искуство које одговара њиховој старосној групи, обраћајући посебну пажњу да допремо и до угрожених

заједница. Стављајући ученике у активну улогу, представе имају за циљ да пруже опипљиву помоћ у превазилажењу проблема управљања бесом. Поред позоришног искуства, студенти могу да упознају и испробају могућности које нуди ненасилна комуникација и кризна интервенција. У Војводини можемо да обезбедимо наступ за 3 основне школе 2024. године.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.10)

Стручни камп аматерских и ђачких глумаца војвођанских Мађара (MAdT)

MAdT, професионални камп мађарских глумаца аматера и студената у Војводини, има за циљ јачање и развој глумачког покрета обучавањем његових чланова. Циљна група: првенствено чланови или потенцијални чланови мађарских аматерских труппа и студентских позоришних група у Војводини. Камп ће бити организован у јулу 2024. године у Сенти. Суорганизатор је Културно друштво војвођанских Мађара. Учесници ће радити у две глумачке групе, као и драматуршкoј и редитељској групи. Семолпешним стручним програмом обухватамо старосну групу од 15 до 32 године за глумце, старији од 16 година раде у драматуршкoј групи а узраст преко 18 година у групи за редитеље у војвођанским насељима где су насељени Мађари и у насељима Карпатског басена.

Покрајински буџет: 40.000 динара (3.01), 30.000 динара (3.07), 50.000 динара (3.11)

2.4. Везе са матицом, Карпатски басен и европске везе, свакодневна култура

Културно-просветни округли сто Карпатског басена

У првој деценији 21. века у регионима Карпатског басена основани су мањински мађарски културни институти, чија је сарадња довела до мреже институција, а потом у јесен 2008. и Округлог стола за културу Карпатског басена. Дугорочно, институти и округли сто који формализују сарадњу су у стању да прикажу и професионално подрже рад јавног образовања који се одвија у сваком региону, као и да представљају универзалне аспекте образовања мађарске заједнице као методолошки и културни центар за услуге, обуку места, примање и ширење информација и базе за пријаву. Актери институционалног система који посредују националну културу са истим погледом и мотивацијом.

Такмичење „Öt határon át” (Преко пет граница)

Организатор такмићења је Округли сто за јавну културу Карпатског басена и предвидели су интерактивно, вишекружно такмичење у знању о Карпатском басену за средњошколце да упознају и очувају вредности Мађара ван Мађарске, као и да прошире своје ризнице. Конкурс ће бити расписан по четврти пут на јесен 2024. године.

Камп „Útra kamasz !” (Путуј тинејџеру!)

На пут, тинејџеру! Камп ће се одржати у Мађарској у јулу 2024. године у организацији Института за мађарску националну културу из Лендаве. Локација кампа се мења из године у годину, уобичајено је да учесници кампа недељу дана живе поред шуме, у шуми, у

нецивилизованом крају. Завод за културу војвођанских Мађара сваке године шаље у камп тим од 4-7 људи са водичем групе који има богато искуство са децом и омладином, зна много игара и води сесије. Хонорар вође групе и путне трошкове Војвођанске групе обезбеђује Завод.

Путујуће дечије, бајке и подијумске представе

У оним насељима у којима није обезбеђена институционална позадина која би омогућила одржавање представа на мађарском језику, Завод може да помогне у извођењу представа на мађарском језику, у својству посредника.

Покрајински буџет: 65.000 динара (3,03); 30.000 (3.05)

3. Општа доступност културне понуде, дистрибуција уметничких дела

Задатак Института је да учини доступним културне садржаје (више културе на улицама и трговима), да подржи дистрибуцију постојеће продукције (нпр. путујуће изложбе и продукције) и да развије вештине рецепције и оријентације (музеј прилагођен посетиоцима, школа програми прилагођени потребама и степену зрелости деце културни програми, музејска педагогија, подизање потражње за редовним учењем одраслих и побољшање његових услова). Нови медији који користе наше електронске базе података и именике такође могу бити од велике помоћи у промовисању културних услуга.

Развој веб странице Завода (VMMI)

Обнова сајта института, vmmi.org. Израда садржаја и програмирање веб странице, као и превод и објављивање регистрације и садржаја страница на српском језику. Обновљена веб страница Завода је завршена 2022. године. Активна употреба расветлила је неколико недостатака: било би неопходно пренети драмску библиотеку са старог сајта adata.vmmi.org (који су активно користиле мађарске аматерске позоришне куће у Војводини), издати базе података SZIE, креирати архиву књиге месеца, за истицање догађаја за њено аутоматизовано престанак истека рока, и за неке друге важне активности у складу са законом итд.

Брошура о раду Завода за културу војвођанских Мађара - везано за нови сајт

Обновљена веб страница Завода ће бити завршена 2024. године.

С тим у вези, планирамо издавање брошуре и рекламног филма који ће на адекватан начин представити широку делатност Завода, дати увид у њен рад, менторски програм народне музике, народних игара и глуме, издавачку делатност, дигитализацију и могућности менторства, итд. Образац шаљемо свим удружењима, општинама и месним заједницама. Завршетак: 2024. Трошкови: уређивање, дизајн и трошкови штампања.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.07)

Одржавање необичних часова музике

Часови музике су намењени ученицима виших разреда, током којих се упознају са савременим мађарским композиторима из Војводине и стичу/увежбавају знања из историје музике, док то постаје природно.

Организација изложби

У предворју седишта нашег Завода или у сенћанској Синагоги, могуће је одржавати мање изложбе са мање елемената сваког квартала, у веома скромним условима. Поред изложби које промовишу сопствене програме и изложбе испитних радова израђених на занатским курсевима, младим уметницима и групама уметника нудимо прилику да се представе.

Прикажи подкаст

Завод за културу војвођанских Мађара фокусира се на активности неколико врста институција: образовање, обуку, организацију догађаја, изградњу заједнице, народно стваралаштво, очување традиције, издавање књига, дигитализацију, рад војвођанског мађарског дигиталног архива, заштиту наслеђа, послови јавног прикупљања, научна делатност/организација стручних скупова. Све ове области би биле покривене у подкаст разговорима. Разговоре би у потпуности водили запослени у Заводу, уређивали би их и обезбедили им техничке услове.

Сенћанска импровизовативна музичка радионица

Међународну Сенћанску импровизовативну музичку радионицу већ неколико година организује Силард Мезеи под вођством својих ко-креатора, а наш Завод је суорганизатор догађаја. Циљ иницијативе је да окупи музичаре импровизације из Србије, Мађарске и региона током радионице како би разменили искуства, дружили се и заједно стварали. Радионица је отворена и за заинтересоване младе музичаре. Желимо да им помогнемо да направе прве кораке на пољу импровизоване музике и да открију јединствене могућности изражавања својствене овој уметничкој форми и радости стварања.

4. Заштита културног наслеђа – Одговорност јавног прикупљања

Један од највећих и најважнијих пројеката у Заводу, чији ће рад Завод и наставити и 2024. године, јесте преобликовање дигиталног простора праћењем актуелних и будућих дигиталних трендова, заједно са Мађарским националним саветом. Завод води и специјалистичку библиотеку, архив и дигитални архив, као и дигитализацију сачуване грађе, као и обезбеђивање дигиталног садржаја. Дигитални садржај се налази на сајту vamadia.rs, а овде се може прелистати и архива Завода, па ће бити наведен и интерни садржај чије је објављивање онемогућено ауторским/правним статусом. Ови садржаји, који нису постављени, али се могу претраживати, такође се могу претраживати и доступни су истраживачима у институцији.

4.1. Активности везане за јавне збирке

Јавна збирка је једна од најважнијих карактеристика друштва заснованог на знању. Интерес мађарских културних потрошача у Војводини је приступ културним добрима у најслободнијој могућој форми. Могуће решење у овом процесу је систем алата дигиталног света.

Библиотекарска делатност

Завештања и књиге се чувају у интегрисаном библиотечком систему породице производа Qulto, Huntéka. Постоји и могућност професионалне библиотечке делатности и служења истраживачима, за професионалну библиотеку су важни подаци, помагала, збирке интернет адреса и библиографски извори који служе као информација у истраживању података. Циљ је очување мађарског културно наслеђе Војводине: прикупљање и обрада публикација књижевног, етнографског, социографског, историјског, публицистичког, књижевног и научног садржаја.

Потребна је ревизија целокупног библиотечког фонда барем сваких пет година.

Проширење књижног фонда

Слично сарадњи са издавачком кућом Форум, потребно је регулисати наруцбе књига и од највећих мађарских издавача у Војводини и институција које се баве издаваштвом књига за набавку једногодишњих (у случају значајног броја публикација, полугодишњих) издања, и успостављање односа размене. Издавачи: Életjel, zEtna, Agaré, Solymosy Kft., Zavod za udžbenike (Novi Sad), Magyar Szó Lapkiadó Kft., Sajtószabadság Alapítvány, Symposion Polgárok Egyesülete, VM4K, Szabadkai Városi Múzeum, Szabadkai Községközi Műemlékvédelmi Intézet, Zentai Történelmi Levéltár, Szabadkai Történelmi Levéltár, Újvidéki Egyetem - МТТК, Újvidéki Egyetem - Magyar Tanszék, Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Kiss Lajos Néprajzi Társaság, Monográfia Helytörténeti Egyesület, Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság.

Праћење издања локалних културних друштава и установа културе које се само повремено баве издавањем књига, листањем и наручивањем публикација преко предузећа за продају књига. (Каталог библиотеке Матице Српске – као установе са обавезним ауторским правима и каталогизацијом будућих публикација – може бити погодан за праћење новијих публикација.) Покретање и одржавање односа размене.

Праћење издања мађарских издавача књига које издају мађарски аутори из Војводине или бављење војвођанским темама, листање и наручивање публикација преко издавача или предузећа за продају књига.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.08)

Сортирање и каталогизација дела залиха смештених у екстерном магацину: обрада заоставштине Ласло Геролда и заоставштине Каталин Пакша.

У сарадњи са Друштвом Нинамедиа из Новог Сада, постоји дневно документовање вести које се појављују у штампи на српском језику и у медијима уопште о Мађарима у Војводини (аудио, видео, штампани и интернет медији).

Буџет Мађарског националног савета: 250.000 динара (3.08)

Наставак серије Књига месеца. Циљ циклуса приказа књига је да промовише кретање приказа о књижевним делима везаним за Војводину.

Обуке Библиотечке групе Карос. Организација годишње обуке акредитованих библиотекара.

Пре скоро четврт века, десет војвођанских библиотека су се повезале са циљем да подрже мађарски интерес и учешће у јавном образовању, основане су радне информационо-методичке библиотечке групе, чији је примарни задатак био помоћ Мађарима у Војводини са информацијама на свом матерњем језику и да развијају народно образовање, удружења, читалачки круг и школске библиотеке; јачање тих односа и људских веза, што може још више помоћи даљем развоју мађарске културе у Војводини уопште, али посебно јачању читалачке културе, ефикаснијем набављању, дистрибуцији и дистрибуцији књига на мађарском језику, очување и неговање мађарског осећаја идентитета, мађарског језика и његово органско укључивање у систем културе, као и очување културног наслеђа наше националне заједнице.

- Сарадња Библиотечке групе Карос и Библиотечког института из Будимпеште Заједничко стручно усавршавање библиотекара на пролеће у сарадњи Библиотечке групе „Карос“ и Библиотечког института из Будимпеште.
- Акредитовано континуирано образовање у јесен. Тема: Улога књижевнотерапијских метода у библиотечком раду. Функције менталног здравља читања.

Књижевна терапија је грана ликовне терапије која развија самосвест кроз вежбе писања и задатке маште, почевши од различитих врста текстова (не само белетристике, већ и текстова песама, едукативних књига, постова на друштвеним мрежама или филмских исјечака). Осим тога, може креативније да препоручи књиге читаоцима у кризној ситуацији, примењујући аспекте одабира књижевнотерапијског текста.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.04), 40.000 динара (3.03).

- Организовање стручног обиласка и јачање професионалних односа са нашим најзначајнијим домаћим библиотекама, заједно са Библиотеком Матице Српске са седиштем у Новом Саду и Српском народном библиотеком.

Музејска делатност

Дигитализација музејске грађе, ликовних збирки, грађеног и културног наслеђа (уз ангажовање партнерских институција). – Ово даје могућност да се направи интегрисана база података о збиркама (музеј, архив, библиотека) и кораци неопходни за изградњу базе података виртуелног музеја. Овај виртуелни музеј интегрише неколико база података, чиме се повећава могућност претраживања, простор прилагођен кориснику, који је лако доступан и истраживачима и заинтересованим странама. Почетни рад на томе је почео, а резултати се већ могу показати у неким областима (архив народне музике, инвентар сеоских кућа, база споменика, дигитална библиотека, музеј ликовне уметности).

Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03)

Програм пејзажних кућа -наставиће се под координацијом нашег Завода, у оквиру којег је претходно електронски регистровано опремање пејзажних кућа у Скореновцу (Székelykeve) и Темерину. Завршени попис објеката биће убачен у Hun Téka интегрисани систем јавног прикупљања. У 2024. години, ако добијемо тендер поднет 2023. године, желимо да наставимо програм тако што ћемо извршити инвентаризацију материјала сеоских кућа у Горди, Сајану и Горњошу.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.03)

Народна уметничка делатност и архив

Наставак пуштања целокупне грађе архиве народне музике, која је до сада чувана на траци, на дигитални медиј, као и објављивање на интернету на основу аспеката погодних за народну уметност и јавну културу – слушање, до и записивање записа народне музике, с једне стране, снимање снимљених рукописа. Организација аудио материјала дигитализованих касета и рол-то-реел трака - више од 500 сати - на основу пет томова Војвођанских мађарских народних песама (VMND), даља организација мелодија према жанру, врсти мелодије, пејзажна јединица и стил.

Фестивали XV. (15.) Gyöngyösbokréta и XLVII. (47.) Durindó јун 2024, Ада

Заједничка манифестација Завода за културу војвођанских Мађара и Културног савеза војвођанских Мађара у организацији локалних организатора и општине. Номинације, помоћ у координацији жирија, састав програма, пратећи програми. Наступ локалних група нултог дана. Око 30 ансамбала народних игара изаћи ће на сцену у Gyöngyösbokréta, а око 120 фолклорних музичких група, оркестара и солиста изаћи ће на сцену у Durindó.

Образложење: 2024. Општина Ада је освојила организацију ових фестивала. Завод за културу војвођанских Мађара је једна од позадинских институција наше најзначајније

народне музичке и фолклорне манифестације, па од припрема до краја тесно сарађује са организаторима тродневне манифестације.

Ансамбли народне музике и народних игара које делују у општини Ада и њихове тематске манифестације имају велику традицију и ентузијастичку базу, али велики догађај у јуну захтева темељну припрему како би фестивал протекао без проблема.

Сама реч *Durindó* потиче са фарми у околини Мола и значи кућни бал, забава која се одржава код куће, *Durindó* је током година прерастао у догађај за више од 2.000 људи.

Пружање недељног народног музичког образовања

Фонд Шандор Чори има за циљ ширење и подршку традиционалне народне културе у Карпатском басену. Захваљујући систему подршке покренутом 2016. године, народни покрет је ојачао, посебно међу представницима и извођачима народне музике и народне игре.

Наш Завод сматра важним да образује наредну генерацију, због чега је створио образовну мрежу народне музике дуж Тисе. Циљ мреже је да мађарски инструктори превасходно предају војвођанско народно музичко градиво адекватног квалитета у што већем броју насеља. Након тога се координира и подржава редовно инструментално образовање које већ годинама функционише дуж Тисе (Ада, Чока, Кањижа, Мол, Сајан, Остојићево, Торњош, Сента) у сарадњи са неколико културних удружења. Искусна, тренутно 15-члана наставничка заједница посвећена својој професији негује традиционалне народне инструменте и тера децу да се заљубе у њих из недеље у недељу. Завод посвећује пажњу народном музичком образовању које делује на целом подручју Војводине, а заинтересованима помаже индивидуално израђеним наставним плановима и програмима, помоћним материјалима и, у одређеним случајевима, музичким инструментима. Набавља музичке инструменте неопходне за наставу и ставља их на располагање ученицима путем бесплатног изнајмљивања инструмената. Број сталних учесника едукације у мрежи је око 150 људи.

Зимски камп народне музике “Durmoló” 3–7. јануара 2024.

Млади могу да упознају 11 врста најављених музичких инструмената уз помоћ војвођанских наставника народне музике у зимском кампу, где је наглашена настава народних песама војвођанских Мађара. Поред свирања инструмената, важна је и изградња заједнице. У камп долазе деца из целе Војводине, циљ је да упознају и цене народну песму нашег краја.

Традиционално, током зимског школског распуста, 5 дана у Тотовом Селу су посвећени народној музици. Камп је првенствено намењен сиромашнијим и средњошколским узрастима. Деца кампа уче песме прикупљене у Војводини од школованих професионалаца и музичара који су и сами били учесници кампа деведесетих и од тада су

прешли дуг пут. Народно певање, тамбура, гудачки инструменти, цитра и фрула могу се учити 8 сати дневно, у зависности од музичког умећа и индивидуалних способности учесника кампа.

Овогодишњи камп даје увид у стваралаштво Бодор Анико: Војвођанске мађарске народне песме III. Пружа се увид у грађу пуну двостиха, свадбених и љубавних песама, како би млади упознали лепоте народног песничког блага нашег краја. Инструктори одржавају групне инструменталне и оркестарске сесије, где, поред преношења теоретског знања, увежбавају мелодије које одаберу инструктори. Програм слободног времена обухвата и тимске игре, познавање народне музике и етнографије, квиз, заједничко писање химни, игре вештине, заједничко музицирање, слушање усмених бајки и плесну салу.

У недељу, 7. јануара, са почетком у 16:00 часова, затворићемо програм заједничким гала програмом у римокатоличкој цркви Светог Јожефа Мункаша у Тотовом Селу, где ће свака група представити оно што је научила током недеље. У Зимском кампу народне музике Дурмоло (Durmoló) делују и запослени у Заводу за културу војвођанских Мађара као васпитачи и вође кампа. Догађај је подржан од стране Фонда Шандора Чорија, манифестације за децу и младе од посебног значаја Мађарског националног савета.

Народни занати у образовним установама

Захваљујући сталном и квалитетном занатском усавршавању, занатски заједница у Војводини јача, наши ствараоци стварају све квалитетнија, пријатнија и корисна дела за данашње људе, а сертификације из године у годину дају све боље резултате. Прошле године смо настојали да промовишемо и представимо ствараоце и креативне процесе војвођанској заједници на отвореним радионицама и сајмовима. Сада је задатак и циљ да се основцима представе стари занати, као и ствараоци и њихове делатности, да се укаже – посебно ученицима виших разреда – да чак могу да изаберу занат као своје занимање или као споредно занимање током времена. Волели бисмо да поново научимо старе занате и обезбедимо нове генерације занатлија.

Програм се односи на три образовне установе дуж Тисе. Позивамо занатлије који баве народним занатима (корпари, филцаре, везиље, перле, грнчаре, медањаке, ткаље, простираче, коваче, дрворезбаре) које у зависности од броја ученика одржавају радионице и сесије у присуству 5. -7 уметника у образовним установама. Са младима проводе цео дан, презентујући своје старе народне занате, а уз њихову помоћ ученици могу сами да праве своје предмете, доживљавајући радост стварања и лепоту и корисност природних материјала. Програм ће бити покренут ове године на пилот бази захваљујући подршци Фонда Шандор Чори.

Видео конкурс народних заната

Конкурс је намењен младима, најављујемо видео конкурс за ученике основних и средњих школа, у коме треба да представе народне занатлије које живе у њиховом окружењу и

старе занате. Пројекте оцењује стручни жири, а најистакнутији радови награђују се наградом и стручним путовањем. Програм се завршава свечаним отварањем изложбе радова мајстора и студената, а на свечаности ће бити проглашени и победници видео конкурса.

Менторство група народне музике

Задатак који се у Заводу за културу војвођанских Мађара спроводи током целе године је менторство група за народну музику, састављање и припрема букета народних песама за Дуриндо и друге фестивале народне музике уколико се пријави 5-6 удружења народних песама или ансамбала народне музике. Углавном, групама мањих села у Војводини су потребни стручни савети и помоћ 4-5 пута годишње, било лично или онлајн.

4.2. Задаци дигитализације

Књиге, серије књига. Библиотека „Híd” (1939-1940). *Színpadunk* (1945–1951). *Temerini füzetek* (1969),). Публикације о завичајној историји Бачке Тополе и Кањиже. Започињање систематске дигитализације књига у библиотеци Института и отпремање ових примерака у VAMADIA, за шта ћемо добити дозволу од издавача и аутора током године.

У чекању на дигитализацију 2024. године су: опус Михаља Мајтењија, Ференца Херцега и Ференца Фехера.

Часописи. Почетак дигитализације следећих часописа: *Vajdasági írás* (1928-1929), *Agapé* (1977-1989), *Oktatás és Nevelés* (1973-1991).

Дигитализација и постављање на Вамадију. *Torontál* (1872–1944.) дневни лист. *Bács-Topolyai Hírlap* (1896 – 1919) недељник. *Vačka Topola és Vidéke* (1924 – 1941) недељник. *Közép-Bácskai Hírlap* (1992–1998) *Topolya és Vidéke* (1919) *Topolya és Vidéke* (1920–1921) *Kanizsai Újság* (1994–) *Zombor és környéke* (1992–1999) *Dunatáj* (1999–2016) *Csernyei Újság* (1996–) *Muzslyai Újság* (1997–) *Becsei Mozaik* (1994–) *Adai Községi Körkép* (1999–) - периодична издања

Наставак дигитализације дечјих новина *Jó Pajtás* од 1963. године. Дигитализација дечјег издања *Mézeskalács* (1953-).

Дигитализација и постављање на VAMADIA.

Као део посебне збирке обрађују се текстови који помажу у избору комада за аматерска позоришта – **Drámatár** [Драмски архив]. Захваљујући сарадњи са Новосадским позориштем, Народним позориштем Суботица, Позориштем Деже Костолањи, Сенђанским мађарским камерним позориштем и Дечјим позориштем у Суботици, фонд ће се обогатити новим позоришним комадима, чији ће целокупни текст до краја године бити допуњен новим елементима података. Сакупићемо комаде до сада приказане на репертоару наших позоришта и њихове видео снимке.

Почетак дигитализације плаката, фотографија и драмских текстова везаних за Народно позориште Суботица.

Дигитализација завичајне грађе и збирки.

Удружења и цивилне организације војвођанских насеља воде евиденцију о историјату, празницима, чланству и сл. насеља/организација. архиву, њихову дигитализацију на лицу места (могуће је да специјалиста Завода то уради на терену одговарајућом техником) или достављање материјала установи.

Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03)

Архив југословенске мађарске народне музике III. Набавка и дигитализација грађе његовог необјављеног тома (*A drávaszögi magyarok dalai*)

Дигитализација филмске архиве.

Почетак израде библиографије мађарских филмских стваралаца из Војводине. Дигитализација филмске архиве филмског редитеља Кароља Вичека.

Дигитализација аудио материјала. Збирку истраживача етнографа Олге Пенавин снимљену на аудио касетама Завод је већ дигитализовао. У наредном периоду овај материјал ће бити обрађен, организован по темама и постављен на VAMADIA.

4.3. Услуга дигиталних садржаја

У име Мађарског националног савета и пратећи културну стратегију, Завод бесплатно обезбеђује дигиталне садржаје преко платформе Војвођански мађарски дигитални архив (vamadia.rs). Задаци особља Института су припрема за постављање дигитализованих материјала (за све врсте садржаја: штампани, звучни, фото, ликовни), постављање и метаподатака дигиталних материјала на платформу VAMADIA

Неопходно је успоставити и функционисати VAMADIA радионицу, како би се обезбедио континуитет активности за коју су потребне најмање две особе. Такође је важно имати професионалног координатора или консултанта који одобрава да се подаци читавају на VAMADIA пре него што постану јавни и доступни на интерфејсу.

Проширење садржаја Војвођанског мађарског дигиталног архива (VAMADIA)

Галерија портрета Војводине: Профили аутора, библиографије и лексикографски подаци могу се креирати у вишестепеном процесу – база података војвођанских мађарских писаца и белетристичара, локалних историчара, колекционара, информатора, фотографа и визуелних уметника. Поновно контактирање војвођанских мађарских аутора и истраживача (књижевног, научног и јавног живота) и тражење њихове сагласности да се њихова дела дигитализују и бесплатно објаве на интернету у циљу проширења Библиотеке. Циљ је да радови укључени у дигиталну књижару покрију што шири спектар

писане културе везане за војвођанске Мађаре у овој јединици VAMADIA у различитим темама: историја, етнографија, локална историја, белетристика, социологија и друге, углавном друштвене науке, теме. Развој, проширење и уређивање профила аутора укључених у Галерију портрета Војводине, тако да су важне прекретнице и детаљи креативних и научних каријера доступни на интерфејсу VAMADIA, нудећи корисницима рукохват за библиографије аутора.

Библиотека: Дигитална библиотека садржи дела мађарских аутора из Војводине. Библиотека је допуњена ауторском базом података, која обухвата како савременике, тако и значајне ствараоце историје књижевности. Збирка белетристике, завичајне, етнографске, социографске, историјске, публицистичке и књижевне књиге. Приложени дигитални садржај је слободно доступан и за преузимање, све док не наилази на препреке у вези са ауторским правима. Периодична библиотека која се стално шири обухвата и књижевне часописе који чекају детаљније информације. Пример је Војвођанско писање, које има и садржај. Ови садржаји морају бити унети што је пре могуће како би се текстови у часопису могли повезати са постојећим профилима аутора.

Збирка периодике: Збирка периодично штампаних новинарских издања војвођанских Мађара. Садржи уметничке, научне и јавне часописе који се могу читати онлајн. Дигитализација и метаподаци савремених и значајних часописа из културне историје Војводине на основу прелиминарног плана дигитализације у циљу лакше оријентације корисника. Допуна дигиталног садржаја (PDF фајл) описним пољима са подацима, овде спада садржај, круг запосленог, снимање анекса, и тако даље.

Наставак прикупљања већ у дигиталној форми постојећих часописа, локалних новина (нпр. Szószóró – Бајша, Csókai Krónika – Чока, Szó-Beszéd – Мали Иђош итд)

Фототека: Онлајн архива фотографија на тему етнографије, културе, уметности и јавног живота. У галерији фотографија налазе се фотографије непознатих аутора ентузијастичних колекционара, као и дела професионалних уметника. Наставак прикупљања података збирке Ласло Дорман, наставак читавања и прикупљања података збирке Ендре Ковач, постављање збирке Магда Сабо. Преношење и прикупљање података архивских фотографија прикупљених у оквиру истраживања народне ношње у Богојеву (Gombos) и Војловици (Hertelendyfalva), организовано у сарадњи са војводском мрежом Завичајног дома.

Аудио збирка: Аудио збирку чине три главне целине, етнографске аудио збирке, збирке фолклоризма, која обухвата звуке народних уметничких покрета, и културно-уметничка и научна аудио збирка. Прикупљени и снимљени аудио материјали могу се филтрирати према неколико аспеката, прилагођавајући се карактеристикама сваке јединице за прикупљање. Етнографска и Фолклористичка збирка садрже дела наше интелектуалне

културне баштине, народне песме, баладе, народне приче, причање и представљање наших обичаја.

Проширивање архиве фолклоризма. Завод тренутно архивира материјале везане за Durindó (Дуриндо) и Gyöngyösbokréta, као и за такмичење народних бајки Лажош Калмањ, који су догађаји који окупљају војвођанске Мађаре. Предвиђено је да се убудуће врши и архивирање других фолклорних догађаја (Kőketánc, Szólj, síp, szőlj!)

Покрајински буџет: 300.000 динара (3.01), 2.035.000 динара (1.01, 1.02), 50.000 динара (3.08)

Етнографска фонотека У 2024. години, збирке са приоритетом за постављање на VAMADIA.rs су из Етнографске фонотеке: снимци Ендреа Ковача и Марије Секели из западне Бачке, снимци из Бачке и Баната Беле Бурања, збирке Гезе Триполског, Олге Пенавин као и инструменталне збирке: у програму „Последњи сат „ се налази репертоар четири војвођанска бенда (Versec, Hertelendyfalva, Kisorosz-Magyarcsernye, Magyarzentmihály). Едукативни видео снимци и лично саветовање ће помоћи у промоцији Етнографске библиотеке међу вођама група.

Музеј лепих уметности. Обухвата радове сликара, графичара, вајара и индустријских уметника, као и дизајнера. Важно је развијати и ширити садржај музеја ликовних уметности. Циљ је објављивање електронских ликовних албума и њихово достављање одговарајућим форумима. У ликовни локонкоп војвођанских Мађара (Délvidéki Magyar képzőművészeti lekszikon),се могу унети сви уметници који су укључени у публикацију појединачно.

Галерија филмова. Почетак израде библиографије филмских стваралаца, која обухвата збирку радова, филмова, кратких филмова и филмова војвођанских стваралаца.

Развој дигиталне архиве:

- **Дизајнирање јавног интерфејса базе података насеља:** приказивање постојећих података на администраторском интерфејсу система на јавном интерфејсу
- **Дизајнирање јавног интерфејса институционалне базе података:** приказивање података који већ постоје на администраторском интерфејсу система на јавном интерфејсу
- **Креирање библиотеке докумената:** која обухвата, између осталог, материјале рукописне природе, ситну штампу, постере и др. су документи који се не уклапају ни у једну до сада створену збирку.

Уредите Vamadia Фејсбук страницу. Објављивање садржаја базе података у вези са годишњицом или другом актуелном темом, што је одличан алат за брзо и једноставно достављање садржаја базе података широј публици регулисањем најмање једне објаве недељно.

Промоција војвођанског мађарског дигиталног архива: презентације на стручним курсевима, конференцијама, трибинама, уз помоћ образовног и комерцијалног филма.

Уговор о сарадњи: са Magyar Szó Lapkiadó Kft., са Hét Nap Lapkiadó Kft., у вези са збиркама фотографија које они поседују. Закључивање уговора о сарадњи са Панон РТВ у вези са медијским материјалом који чувају.

5. Издавачка делатност

Ја сам душа, желим да живим - траговима Миклоша Раднотија издање ЦД-а са радним насловом

Поводом 80. годишњице Раднотијеве смрти.

ЦД садржи делове текста Косеги Абела "Töredék" као и песме Миклоша Раднотија. Тонски запис је режирао Акош Хајверт. Ервин Жолдош и Ана Хајнал Барат су музички сарадници. Аудио материјал за ЦД је завршен децембра 2022. године. Желели бисмо да објавимо ЦД са аудио материјалом у првој половини 2024. године.

Издавање књига

Иштван Балог: *Mesebor és Örökhagyók*

Драма у два дела

Ђура Јулијана: *1111 babona*

Човек ВЕРУЈЕ у оно што ЗНА. Ово веровање, са својим детаљима, постепено се сажима у систем. Овај систем се зове систем веровања.

Страх од непознатог произвео је идеје о Богу. Моћ и утицај овог (ових) натприродних господара (господара) протезали су се све даље и даље дуж света знања који се скоро свакодневно шири. Сфера утицаја бога(ова) у свету вере је све краћа.

До почетка 21. века Мађари су прошли кроз више од једне верске промене, не само с обзиром на споре, непрекидне промене, већ и на релативно брзе верске промене.

Ђула Јухас–Иштван Немет: *Virágoskert a horgosi nagytemplom*

Хоргошке народне песме

Монографија народне музике села, објављена почетком године, садржи грађу у збирке народне музике од 1850-их до краја 1970-их у Хоргошу и тадашњем селу Királyhalom, Музиколошког завода и Завода за културу војвођанских Мађара и то од 9 сакупљача народне музике.

У селу Хоргош је веома рано, 1936. године, основана плесна група Gyöngyosbokréta, која је имала велики утицај на очување тамошње традиције, а има је и данас. Монографија је

уређена са 400 партитура, више од 500 текстуалних варијанти, аудио прилогом и музичким индексима.

Коаутор публикације је војвођанска мрежа Завичајног дома у Будимпешти, уз Завод за културу војвођанских Мађара.

Тибор Нађ: *Topolyán is fellebben a lepel*

„Прошло је скоро осам деценија откако се то догодило, прошло је више од три деценије откако су се прве вести о томе појавиле у Magyar Szo-у, а скоро одмах потом, новине су преправиле чланци и писма читалаца, у којима су сви описивали детаље геноцида који нас је захватио 1944-45. (Покољ у Војводини). Чим су се прве вести појавиле у пролеће 1990. године, уследила је објава прве дуже серије докумената од октобра те године до фебруара 1991. године. Јавно се расправљало о догађајима током којих су десетине хиљада невиних Мађара који живе овде убијени током нашег „ослобођења.“

Израда радне свеске о вредностима Мађара ван границе Мађарске

Радна свеска је замишљена као наставак серије која деци (школског и основношколског узраста), родитељима и наставницима представља вредности војвођанских Мађара. Први део је објављен под називом- Видљив је на Земљи, хода по небу - Сунце, месец и звезде (Војвођанско мађарско етнографско знање за децу, родитеље и наставнике). Публикација представља народно стваралаштво војвођанских Мађара кроз разигране задатке, игре као и избор из њеног богатог фолклора, песама, популарних дечјих игара, народних прича и веровања.

Роланд Решоцки: *Mutasd meg az utrinai utcát!*

Публикација би била суиздавачка са Културним друштвом војвођанских Мађара. Аутор сажима усмену традиционалну, секуларну песничку културу Утрине у Бачкој, познатог и као Törökfalú. Снимањем и објављивањем аутентичних аудио записа има не само информативне већ и популаризаторске намере. Поред народних песама и балада, свеска обухвата и народне песме, односно нотне записе.

Јожеф Сабо: *Egy bácskai nagyapa meséiből*

Аутобиографија

Први и други део рукописа Јожефа Сабоа „Из прича једног бачког деде“ комбинују два жанра приповедања: транскрипт изговореног и писани текст. Први део је транскрипт интервјуа снимљених у лето 2007. и потом спојених. Приповедач Јожеф Сабо, као „приповедач“, „деда из Бачке“, открива потомству „унуцима“, нама двадесети век сељака из Фекетића (Bácsfeketehegy). Аутобиографија, која се може прочитати у другом делу рукописа, писана је за конкурс за аутобиографију сељака који је расписала Задужбина Лакителек у пролеће 1991. године, наиме, према сведочењу аутора, да „видимо да смо још живи,“ „као хвала што је било оних који нас нису заборавили у Мађарској ни за време дивљег комунизма.“

Презентације књига

Презентација дела објављених у другој половини 2023. и током 2024. године под старатељством, издавањем или су издаваштвом Завода за културу војвођанских Мађара у више војвођанских насеља.

6. Отворена култура

Уметност и заштита споменика

2022. године, је наш огледни програм Уметноси и заштите споменика културе заслужио је Ликовну награду Нађапати Кукац Петер. 2024. године организовали бисмо по 12. пут Уметничку колонију уз стручну помоћ историчара уметности др. хабиле Ендреа Рафаиа. Уметничка колонија је одличан пример коришћења знања, као и оживљавања заштите споменика и очувања наше културне баштине овде, у завичају, у оквиру програма уметничке акције. Да би помогао и употпунио рад уметника, у рад се укључује и културни антрополог, који истражује историју, употребу, промене у функцији објеката и ставове у вези са њима. Припрема интервјуе, усмена и визуелна излагања. Програм је интерактиван, креативан процес који мобилише многе људе, надлежне организације и институције, као и медије, а завршава се несвакидашњим отварањем изложбе.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.08)

Истраживачки рад под називом Лексикон књижевне и културне историје војвођанских Мађара у 19. веку, према четворогодишњем плану, спроводи историчар књижевности и културе др. Ференц Мак. Прва година процеса рада почела је 2022. године, у којој је завршено састављање система наслова. У следећој фази свог рада, 2023. године, почео је са израдом катастра истакнутих личности установа – читалачких друштава, научних друштава, коцкарница – и цркава. Садржај од 1000-1200 насловних речи у лексикону би резимирао ову неупоредиво светлу еру наше прошлости.

Током пола века историје грађанског друштва Бачке и Баната између 1867. и 1918. године, родио се и развијао се систем мађарске књижевности и књижевних академских институција у својој пуној лепоти. Он жели да обележи светло буржоаско доба мађарске јужне покрајине кратким прегледом историје институција, као и биографијама и каријерама истакнутих личности јавног живота, школа и академског живота.

7. Организација стручних скупова и конференција

Културни форум Карпатског басена

Као сараднички партнер Културни савез војвођанских Мађара, планирамо Културни форум Карпатског басена 27. јануара 2024. године, пратећи догађај централне прославе у

Војводини организоване поводом Дана мађарске културе, на тему јачање добрих пракси јавне културе и усвајање нових метода на нивоу Карпатског басена уз опис активности и планова. На трибини ће учествовати и Културна заједница војвођанских Мађара, партнерска организација нашег Завода. На наш позив заједнички ћемо угостити институције и организације Мађара Карпатског басена, који покривају овај догађај као и представнике дијаспоре који живе у Македонији, Босни и Херцеговини и Републици Српској, са којима ћемо разговарати о задацима за 2024. годину, говоримо о културном ангажману.

Форум округлог стола о јавној култури Карпатског басена

Завод је један од оснивача овог дешавања, а активности обухватају шест земаља Средње и источне Европе (Хрватска, Румунија, Србија, Словачка, Словенија, Украјина), а који је настао из тежње да се поново промисле заједничка прошлост и настојање за повезивањем у садашњости.

Конференција о јавној култури Карпатског басена

Јавно образовање у духу активне заједнице и одрживости.

Сврха стручне конференције је да се институцијама културе и цивилним организацијама које делују у Карпатском басену помогне добрим праксама у успостављању и јачању мреже културних односа. Одрживом активношћу заснованом на једнаким могућностима, методолошким приступом и представљањем традиционалних друштвених и националних вредности, може се подстаћи размена искустава и обликовање визије будућности иу мањим заједницама, чиме се омогућава створити што више активних заједница које покрећу покaпно друштво Презентације такође имају за циљ да сумирају стратешку изградњу и развој у Карпатском басену, кроз који Мађари у Карпатском басену могу наставити да јачају, професионалце и заједнице Мађара у иностранству – било да се ради о јавном образовању, народној уметности, развоју мреже заједница, свет уметности, развоју насеља, привреда, образовање, наука, медији, здравство – могу заједно да се развијају, јачају и буду градитељи 21. века и заједничке будућности Мађара.

Конференција народне музике

Конференција народне музике је пратећи догађај Durindó-а у организацији Завода за културу војвођанских Мађара. Акцент смо ставили на практични део образовања народне музике, постављајући заједно са војвођанским педагозима народне музике правце у погледу едукативног материјала. Конференција пружа прилику да разговарамо о коришћењу апликативних ресурса Фонда Сандор Чори са инструкторима, менаџерима. На конференцији ће се обратити и челници музичких школа, обићи ћемо инфраструктурне могућности и добре праксе широм Војводине.

Теоријска и практична обука руководиоца народних песама и вођа ансамбала народне музике

За руководиоце Клубова народних песама

Серија обука, која је почела 2021. године, првенствено се односи на вође клубова народне песме активних у средњем и јужном Банату, као и у западном бачком региону. Обуке се организују у неколико насеља 3-4 пута годишње.

За гудачке оркестре

Теоријске обуке организоване за вође гудачких оркестара одржане су 2023. године уз учешће представника постојећих оркестара, а у 2024. години планирано је 6 сесија под координацијом Петера Арендаша. Када су вође група присутни на тренинзима, они се више фокусирају на теоријска знања и музички репертоар који се односи на задатке бендова и хорова. Стручна усавршавања се реализују уз стручну подршку Завичајног дома.

Поред организовања стручних скупова и конференција, запослени у Зуподу за културу војвођанских Мађара, учествују и на стручним скуповима и конференцијама у Војводини и у матици.

8. Умрежавање

Заједничка сарадња мреже Завичајног дома-Војводина и Завода за културу војвођанских Мађара

Dúr-Moll сусрети

Стручни сусрети народне музике младих војвођанских народних музичара, који се организују 4-5 пута годишње уз подршку Завичајног дома на променљивој локацији. Сврха манифестације је да подстакне младе људе да уче о локалној традицији, да им пружи прилику да уче, друже се и наступају. Локација састанака је заснована на захтевима и бира се између „етнографски интересантијих“ насеља у Бачкој и Банату.

Програм сусрета обухвата учење заједничког склопа народних песама из збирки датог насеља и сагледавање локалних вредности, тако да ће се 2024. године сусрет одржати у Мужљи, Падеју, Темерину, Србобрану и Купусини (Bácskerezstes). Мештани, а посебно млади народни музичари, подстичу се да заједно са гостујућим дечијим бендовима прикупљају народне песме које се налазе у њиховом месту. Уз помоћ старијих народних свирача или вође позване групе, деца заједно уче народне песме које ће извести на свечаној приредби. Букети песама научени на сусретима често одјекују на разним фестивалима широм Војводине.

Методичко усавршавање вођа народних песама

Серија обука, која је почела 2021. године, првенствено се односи на руководиоце клубова народне песме у средњем и јужном Банату, као и у западном Бачком региону, а тренинзи

се организују у неколико насеља 3-4 пута годишње. У 2023. години теоријске и практичне испите успешно је положило 18 руководиоца народних песама.

Методичка обука гудачких оркестара

Теоријске обуке организоване за вође гудачких оркестара одржане су 2023. године уз учешће представника оперативних оркестара, а у 2024. години планирано је 6 сесија под координацијом Петера Арендаша. Када су вође група присутни на тренинзима, они се више фокусирају на теоријска знања и музички репертоар који се односи на задатке бендова и хорава. Стручна усавршавања се реализују уз стручну подршку Завичајног дома.

Методичко усавршавање вођа цитрарских бендова

Обезбеђује стварање нове генерације педагога цитре и подржава професионалну припрему постојећих педагога, Обука се организује 5 пута дуж Тисе.

Tiszából a Dunába folyik a víz-добротворни, меморијални адвентски концерт

Организовање добротворног концерта народне музике са представљањем одраслих аматерских и професионалних певача-солиста у циљу обележавања и оживљавања војвођанског такмичења народних песама које је организовано у Сенти 1972-1973. Мало је прилика да војвођански народни певачи заједно наступају, сада је ред на њих. Колико је то могуће, на репертоару би биле китице народних песама из Војводине, као и букети народних песама према месту порекла становништва насељеног у Војводини, понекад уз инструменталну пратњу (цитре или мали оркестар). Припреме за добротворни концерт почеле би на пролеће, а пред крај године би био представљен у Културном центру (Хала спортова) у Сенти и Завичајном дому у Будимпешти. Представљање планираних народних певача: Иштван Фламан, Жомбор Чесак, Розалиа Тот, Каталин Тот, Ана Чизмадиа, Ана Чизмадиа, ст., Емеше Егето, Ана Шереги, Марта Ронто, Лила Полгар Керекеш, Себастиан Дворачко, Анамариа Сабо, Кинга Мезеи, Геза Фабри, Тунде Фабри Иванович, Каталин Харди Клем, Ана Серда Кишимре, Едит Тењи, Каталин Чонка, Тила Терек, Флора Терек и Адам Терек.

Менторство дизајнера народне ношње. Припрема за фестивал текстила у Бекешчаби, учешће на такмичењу, учешће на наградном кампу у Гебарту, дводневни курс обуке на јесен на тему одевања уз Тису.

Менторство ткалаца корпи. Наставак сусрета организованих за ткаче корпи који су дипломирали 2022. и 2023. године.

Курс фарбања намештаја. 60-часовни тренинг у Старој Моравици (Bácskossuthfalva).

Менторство грнчара. 6 пута се одржава у Ади, одговарајуће стручно усавршавање за грнчаре који су последњих година дипломирали, у радионици народног занатлије грнчара Чабе Орчика.

Обука војвођанских грнчара за особе са инвалидитетом. Добре праксе, примери програма.

Хеклана чипка у народној уметности. Циљ 30-часовне обуке је да скрене пажњу бројној заједници која уме да хекла на употребу чипке на предметима народне уметности.

Сертификација народне уметности. По шести пут, специјалисти по позиву из Завичајног дома ,прегледаће дела војвођанских уметника, а затим сутрадан за њих организовати стручни дан.

Пратећи програми Durindó-а и Gyöngyösbokréta, догађаји који промовишу фестивал: концерт, перформанс, рукотворине.

Кампови народних заната. Локација: Хоргош. Два четвородневна кампа упознаће заинтересоване са 8 старих заната.

Камп Алмариум. Војвођански учесници (професионалци из области просвете и јавне културе) у кампу Методичке радионице народне уметности Завичајног дома.

Ricsaj – сусрет са народном уметношћу. Серија сесија заснованих на традицији током јесењих викенда. Комплексне сесије на неколико локација, бенд, занати, играоница, часови плеса са лидерима и приповедачима.

Сесије народне уметности за вртиће, школарце и породице. Тематске, заказане представе, уз посете војвођанских народних музичара, инструктора игре, управника играоница вртићима, школама и удружењима.

Стручна сарадња са Учитељским факултетом на мађарском језику у Суботици. Организација говорника и специјалиста народне уметности за универзитетска практична предавања.

Организација причања народних бајки у Темерину, Суботици, Лемешу (Nemesmiletics) и Војловици (Hertelendyfalva), стручни скуп за водитеље радионица.

Организовање квалификација за такмичење Páva (Паун). Догађај би се најављивао на личним састанцима и приликом разних догађаја, а одговарајућа локација би била накнадно одређена.

9. Резиме и евалуација

Дугорочни циљ Завода је интеграција културних и јавних колекционарских трендова, тачније функционалних, иновативних решења, тако да их заједница обликује према карактеристикама војвођанског научног, уметничког и јавног сакупљачког подручја. Њене смернице и принципи - према којима увек мора да буде у стању да иде у корак са технолошким развојем и да реагује на промене - постављени су од првих година и следили су их руководиоци њеног рада током њеног рада.

Уколико је могуће, рад и пројекти Завода могу се ојачати и унапредити уз помоћ домаћих и страних конкурса. Сврха: припрема пројеката и партнерстава. Праћење и увођење европских трендова, чинећи их доступним у нашем региону.

За запослене у Заводу из покрајинског буџета планирали смо трошак горива од 500.000 динара (3.02) за целогодишње коришћење службеног аутомобила (за потребе сеоских манифестација, позива и стручних консултација).

Сента, 18.01.2024. год.

.....

Нандор Ујхељи

Председник Управног одбора